

Azərbayca HÜSEYNLİ

SİYASİ JURNALİSTİKANIN NƏZƏRİ KONSEPSİYALARI

РЕЗЮМЕ

Существует множество концепций современной политической журналистики. Эти концепции обладают индивидуально уникальные качества. Авторитарное управление прессой, играющее важную роль в демократизации государства, является одним из самых серьезных факторов, влияющих на отступление нации и страны. Наряду с традиционными концепциями, в журналистике также возникают новые концепции. В Азербайджане также быстрыми темпами развивается политическая журналистика. Теперь все признают, что наш современный журналистский фон с национальной историей развился, и в Азербайджане существует свободная пресса.

SUMMARY

There are so many concepts about modern political journalism. These concepts have their own unique qualities. Authoritarian management of the press, which plays a major role in the democratization of the state, is one of the most serious factors causing to the abandonment of country. Along with traditional concepts, new concepts are also arising in the journalism. Political journalism is also developing on rising line in Azerbaijan. Everyone already confesses that our modern journalism, which has national historical roots, has developed and there is free press in Azerbaijan.

Kütləvi informasiya vasitələri qloballaşan dünyamızda həyatımızın bütün sahələrinə güclü təsir edən təsisatlardan biridir. Jurnalistika elə bir ictimai institutdur ki, cəmiyyət onsuz keçinə bilməz. Vaxtilə bəsit görünən nəzəri fikirlər getdikcə ciddi elmi sahəyə çevrilməyə başlamışdır. Onu da etiraf edək ki, jurnalistika nəzəriyyəsi digər fundamental və ictimai elmlərə nisbətən cavan sahədir. Professor Cahangir Məmmədlinin qeyd etdiyi kimi « hətta o qədər cavan ki, hələ onun öz kateqoriyaları, yalnız özünə xas olan nəzəri konsepsiyaları indi-indi formalaşır»(1). Çünki SSRİ-də Qərb modellərinin adını çəkmək yasaq edilmişdi. Onları yalnız tənqid etmək olardı. Qəzet və jurnallarda dərc olunan müəlliflərin yazılarına müdaxilə edilir, senzura tətbiq olunurdu.

Jurnalistikanın ümumi kateqoriyaları keçən əsrin sonlarında formalaşmağa başladı və ayrı-ayrı ölkələrdə fərqli cəhətləri ilə özünü göstərdi. Onu da qeyd edək ki, « son yüz ildə isə bütün fərqlərə və ölkə xüsusiyyətlərinə baxmayaraq dünyanın hər yerində az və ya çox dərəcədə qəbul edilən eyni, yaxud bir-birinə bənzəyən xüsusiyyətlər nəzəri ümumiləşmələrə təkan vermişdir»(1).

Müasir dövrdə siyasi jurnalistika cəmiyyətin inkişafına ciddi təsir göstərir. Belə ki, məhz siyasi jurnalistika sayəsində sosial əhəmiyyətli siyasi informasiyalar kütləvi miqyasda yayılır.

Qərbdə siyasi jurnalistikaya dair doktrinalar, konsepsiyalar və yanaşmalarda siyasi proseslərlə, massmedianın insanların həyatına təsirilə bağlı hadisələrin təhlili verilir. ABŞ tədqiqatçıları Shanto İyenger və Donald R. Kinder siyasi jurnalistikanın bir növü kimi televiziyanın siyasi istiqamətini göstərir : « Televiziya verilişləri siyasi anlayışı və təcrübəsi məhdud olan vətəndaşların mühakimələrinin formalaşmasında daha böyük təsirə malikdir. Siyasət dünyası ilə nadir hallarda maraqlananlar xəbərlərin şəbəkə vasitəsilə çatdırılmasını xüsusilə əvəzolunmaz hesab edirlər (2)».

Siyasi jurnalistika cəmiyyətdəki siyasi müxtəlifliyi əks etdirir. Məşhur Amerika mətbuatı tarixçiləri və nəzəriyyəçiləri Fred Şibert, Teodor Piterson və Uilbir Şrammin « Mətbuatın dörd nəzəriyyəsi» kitabında göstərilir ki, «mətbuat həmişə əhatəsində fəaliyyət göstərən sosial və siyasi strukturun forma və rənglərini qəbul edir. Mahiyyətə mətbuat sosial nəzarət sistemini əks etdirərək ayrı-ayrı adamlarla ictimai institutlar arasındakı münasibətləri tənzimləyir» (3).

Kitab müəllifləri cəmiyyətin göstərilən aspektlərinin dərk edilməsini mətbuatın problemlərinin hər cür sistemli anlaşılmasının əsası hesab edirlər. 1956-cı ildə nəşr olunan kitabda göstərilən dörd nəzəriyyə özünün həm elmi, həm də praktik qiymətini indi də saxlayır. Bu nəzəriyələr aşağıdakılardır :

1. Avtoritar mətbuat nəzəriyyəsi
2. Libertarian mətbuat nəzəriyyəsi
3. Sosial məsuliyyət mətbuat nəzəriyyəsi
4. Sovet-kommunist mətbuat nəzəriyyəsi

O biri nəzəriyələrdən fərqli olaraq avtoritar nəzəriyyə daha qədimdir, XVI əsrdə yaranıb. O dövrün cəmiyyətində belə bir fikir var idi ki, həqiqət kütləni idarə edənlərdən gəlir. Məsələn, 1631-ci ildə Parisdə nəşr olunmuş «La qazetta» qəzeti Fransada avtoritar konsepsiyanın əsasını qoydu və hakimiyyətin rüporuna çevrildi. Müxtəlif dövrlərdə bu kosepsiya jurnalistika üzərində hökmranlıq etdi. Akif Rüstəmov Fransa mətbuatına həsr olunmuş məqaləsində yazır ki, «azad mətbuatın qənimi olan avtoritar rejim əsl həqiqəti

xalqdan gizlədir, guya həqiqət ancaq xalqı idarə edən yüksək rütbəli adamlardan gəlir» (4). Fransa hökuməti çalışırdı ki, qəzetlərdə hakimiyyətin mənafeyini əks etdirən, onun siyasətini təbliğ edən informasiyalar dərc olunsun. Odur ki, istər daxili, istərsə də xarici xəbərlər saf-çürük edildikdən-senzuradan keçdikdən sonra çapa buraxılırdı.

Bir sözlə, avtoritar mətbuat nəzəriyyəsinin mahiyyəti onun hakim dairələrin diqtəsi ilə fəaliyyət göstərməsidir. Bugünün özündə də avtoritar mətbuat nəzəriyyəsi bəzi ölkələrdə yaşamaqdadır. Həmin ölkələrdə mətbuat və söz azadlığından danışmaq mənasızdır. Nümunə olaraq, Koreya Xalq Demokratik Respublikasını, Asiya və bir sıra ərəb ölkələrini göstərmək olar.

XXII əsrin sonlarında yaranan libertarian nəzəriyyə avtoritar nəzəriyyədən öz üstün cəhətləri ilə köklü formada seçilir. Bu nəzəriyyəyə əsasən insan idarə olunan varlıq kimi qəbul olunmur. Onun öz fikri, dünyaya baxışı var. Nəzəriyyənin əsas məqsədlərindən biri, demək olar ki, əsası həqiqəti üzə çıxarmaqdandır. Həm də bu nəzəriyyənin qayəsində hökumətin fəaliyyətinə nəzarət durur.

Libertarian konsepsiyasına görə, kütləvi informasiya vasitələri şəxsi mülkiyyət formasında yaradılır və hökumətin müdaxiləsindən maksimum azad olur. Bu da imkan verir ki, müstəqil şəkildə həqiqəti axtara və hökumətin fəaliyyətinə nəzarət edə bilsin. C.Məmmədli qeyd edir ki, « libertarian mətbuat modeli azad informasiyalar və ideyalar bazarını yaradır. Burada istənilən çoxluq, istənilən azlıq, istənilən zəif, istənilən güclünün- hamının mətbuata əli çatmalı, ondan öz fikrini ifadə vasitəsi kimi bəhrələnməlidir.

Azad rəqabətə söykənən sosial məsuliyyət nəzəriyyəsinin əsas məqsədi konfliktləri diskussiya yolu ilə həll etməkdir. XX əsrdə ABŞ-da yaranmış bu nəzəriyyəyə görə mətbuat cəmiyyət qarşısında sosial məsuliyyət daşıyır, çünki o informasiya toplamaq və ötürmək cəhətlən sərbəstdir. Bu da o demkdir ki, mətbuat öz üzərinə nəzarət öhdəlikləri götürür.

Sovet-kommunist mətbuat nəzəriyyəsinə görə hökumət həm xəbərlərə göz qoyur, həm də onları istehsal edir. Bu nəzəriyyənin nəticələrini belə qeyd etmək olar. Mətbuat hakimiyyətin əlində bir silahdır, öz ideologiyasını təbliğ etmək üçün bir vasitədir. Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanın partiya sovet mətbuatı uzun illər avtoritar mətbuat nəzəriyyəsinə söykənsə də, sonradan cəmiyyət üçün ən təhlükəli model hesab olunan totalitar modelə çevrilməmişdir.

Jurnalistikada ənənəvi konsepsiyalarla yanaşı, eyni zamanda yeni konsepsiyalar da yaranır. Bunlardan biri müasir türk mətbuatı ilə bağlıdır. Sözügedən yeni konsepsiya “agent-casus jurnalistika adlanır”. Bu barədə Türkiyənin məşhur “MİLLİYYET” qəzeti yazır :

“ SABAH ” qəzetində Erdal Şafakın ümumi yayım rəhbərliyinə gəlməsindən sonra gözlənilən dəyişiklik rüzgarına bir yenilik daha əlavə olundu. Bu , əslində jurnalistika ilə əlaqəli yeni bir konsepsiyadır. Metod, jurnalistlərin rəqib media qrupunun rəhbər strukturunda yer alan şəxslərin və yazarların təqib edilərək, etdikləri təmasların izlənilib mediada deşifrə olunmasını özündə ehtiva edir. Bu konsepsiyanın ən təəccüblü nümunələrindən biri də elə “ SABAH ” qəzetində yayımlanan xəbərlə ortaya çıxdı. Sevilay Yüksəlir adında bir köşə yazarı Atatürk Hava Limanında “Doğan Yayın” qrupunda çalışan bəzi üst düzey idarəçilər və yazarların yanında əyləşərək, onların danışdıqlarını gizli şəkildə dinlədi. Həmin şəxslər arasında “Doğan Yayın” Holdingin rəhbəri Mehmet Ali Yalçındağ, sədr köməkçisi Soner Gedik və “MİLLİYYET” qəzetinin əməkdaşı Taha Akyol var idi. Sevilay Yüksəlir bu barədə yayımlanan məqaləsində danışdıqları hansı formada dinlədiyini, daha sonra onların ardınca Ankaraya gətməsini, onları necə izlədiyini detallı formada qeyd edir. Buna görə o, təqib etdiyi şəxslərlə eyni uçaqda Ankaraya gədər və hətta EsenBoğa Hava Limanında eniş etdikdən sonra belə onları izləməyə davam edir. Yolda bir neçə dəfə onları gözdən qaçırsa da sonda yenə də izlərinə düşməyi bacarır və onların avtomobilinin Sərmayə Bazarı Şurasının önündə dayandığını və şəxslərin binaya daxil olduqlarını təsbit edir.

Bütün bu təqib olayı yüksək gərginlikli hadisə kimi “ SABAH ” qəzetində geniş yer aldı. Beləliklə, Uzan qrupunun Türk mediasına gətirmiş olduğu “rəqibləri izləməyə alıb, şantaj etmə” metodunun hökumətə yaxınlığı ilə bilinən bir çox media qrupları arasında da rəğbət gördüyü iddiası ortaya atıldı .

Digər bir türk media qurumu olan “ birgun.net” “ Jurnalistikada 2011-ci ilin trendləri və konsepsiyaları ” adlı məqaləsində Türkiyədə aktual olan mətbuat nümunələrini aşağıdakı kimi qruplaşdırır :

1. Məhbus Jurnalistika
2. Xüsusi Səlahiyyətli Jurnalistika
3. Dinlənilən Jurnalistika
4. Liberal Jurnalistika
5. Stand-up Jurnalistika
6. Gizli Jurnalistika .

Saytda adları çəkilən qruplar haqqında həmin dövrdə Türkiyə üçün aktual olan bəzi nüanslar qeyd edilir.

Azərbaycanda da siyasi jurnalistika yüksələn xətlə inkişaf edir. Artıq hər kəs milli tarixi köklərə malik müasir jurnalistikamızın inkişaf etdiyini və Azərbaycanda azad mətbuatın mövcud olduğunu etiraf edir. Təbii ki, gənc, demokratik ölkə olduğumuz üçün media sahəsində də problemlərin olması qaçılmazdır. Ancaq onu da etiraf etmək lazımdır ki, Azərbaycan iqtidarı hər zaman azad sözün, mətbuatın təminatçısı kimi çıxış edir, siyasi əqidəsindən və baxışlarından asılı olmayaraq hər bir jurnalist və mətbuat işçisinin hüquqları dövlət tərəfindən qorunur. Bu isə Azərbaycanda mətbuatın və media nümayəndələrinin problemlərinə dövlət səviyyəsində həssas münasibətin mövcudluğunu bir daha təsdiqləyir. Azərbaycanda siyasi jurnalistika müxtəlif mədəniyyətlərə, sivilizasiyalara dözümlü münasibət bəsləyən multikultural dəyərlər təbliğ edir. Respublikada iqtidar mətbuatı, müstəqil ictimai-siyasi jurnalistika, eyni zamanda müxalif jurnalistika fəaliyyət göstərməkdədir. «Yeni Azərbaycan», «Yeni Müsavat» , «525-ci qəzet» , «İki sahil» , «Səs» və digər mətbuat orqanları multikultural dəyərləri, Azərbaycanın multikulturalizm modelini hərtərəfli işıqlandırır.

Problemlərə gəldikdə qeyd etməliyik ki, bu gün Azərbaycan jurnalistikasında özünü qabarıq göstərən ən böyük problem peşə etikasının pozulması halları ilə bağlıdır. Digər problem isə mətbuatın ifrat siyasiləşməsi şəklində təzahür edir. Qapanmaq təhlükəsi ilə üzləşən bəzi qəzetlər mövcudluqlarını qoruyub saxlamaq üçün fərqli maraqlar güdən siyasi dairələrin təsiri altına düşürlər. Bu da sonda həmin nəşrlərin siyasiləşərək kimlərinsə maraqlarının ifadəçisinə çevrilməsi ilə nəticələnir. Azərbaycan mətbuatının subyektiv amillərlə bağlı ən başlıca problemi əksər jurnalistlərin peşəkarlıq səviyyəsinin aşağı olması ilə əlaqədardır.

Əlbəttə, peşəkar jurnalist hansı media orqanında çalışsa belə, peşə etikasına riayət edir, sosial məsuliyyət hissini itirmir. Mətbuatda təsadüfi insanların axını isə ölkədə söz və mətbuat azadlığı üçün mövcud şəraitdən sui-istifadə hallarının geniş vüsət almasına gətirib çıxarır. Bu meyil xüsusən müxalif yönlü mətbuatın fəaliyyətində özünü qabarıq göstərir.

Söz azadlığından sui-istifadə edən bu “yazarlar” hər bir vətəndaşın şərəf və ləyaqətinin ölkə Konstitusiyası ilə qorunmasının fərqinə belə varmırlar. Bəzi müxalifət qəzetləri hətta Azərbaycan xalqının dövlətçilik maraq və mənafeələrinə zidd olan, milli-etnik münasibətləri qızıqdıran yazılar dərc etməkdən də çəkinmirlər.

Azərbaycanda mətbuatın həqiqətən demokratiya institutu olduğunu bütün dairələr, cəmiyyətin bütün üzvləri qəbul edirlər. Demokratik dəyərlərə mətbuatsız nail olmaq mümkün deyil. Ona görə də çox tez bir zamanda Azərbaycan KİV-in qanunvericilik bazası yaradıldı. Ölkə mətbuatı xeyli dərəcədə Qərb standartlarına meyil etdi. Amma bütün bunlarla yanaşı, cəmiyyət qanunlara həvəslə əməl etməkdə maraqlı deyil. Elə Kütləvi İnformasiya Vasitələri nümayəndələrinin də qanuna əməl etməmələri ən çox narahatlıq doğuran məsələdir. KİV əslində qanuna əməl etmək sahəsində maarifləndirici iş aparmalıdır. Amma nəinki bu işi aparmır, hətta bəzi hallarda özü qarşı çıxır. Həmin mətbuat işçiləri, jurnalistlər bugün KİV qanununu pozmaqla məşğuldurlar. Hər hansı bir mətbuat orqanına qarşı

söylənən adi bir söz sabah bütün nömrənin sənə həsr olunması ilə nəticələncək. Belə mətbu orqanların nümayəndələri heç nədən çəkinmir, qorxmur və heç nədən həya etmirlər.

Artıq jurnalistikamızda sahə mətbuatı inkişaf edib, mətbuatın insanları məlumatlandırmaq funksiyası yerinə yetirməsi tendensiya-sı formalaşmış. Ancaq bununla yanaşı, mətbuatımızın diqqətə çatdırılacaq bir çox problemləri hələ də qalmaqdadır. Bu problemlərdən biri mətbuatımızın cəmiyyətin siyasi strukturuna uyğunlaşmasıdır. Qəzetlərin siyasi istiqamətlərə görə bölünməsi arzuolunmazdır. Bunun bir sıra subyektiv və obyektiv səbəbləri var. Obyektiv səbəblər dedikdə qəzetlərin partiya və qurumların rəsmi mətbu orqanı kimi çap olunması başa düşülə bilər. Bu zaman qəzet mətbuatda təmsil etdiyi qurumun adından çıxış edir, onun mənafeələrini qoruyur. Nəticədə bu kimi hallarda qəzet səhifələrinə qərəzli, həqiqətdən uzaq materiallar ayaq açır. Partiya və yaxud siyasi təşkilatların rəsmi mətbuat orqanlarının fəaliyyəti tarixən də mövcud olub və beynəlxalq sferada da biz bu halların şahidi oluruq. Lakin burada diqqət olunması gərəkən prioritet hansı xəbərin tirajlanması deyil, xəbərin hansı formada tirajlanmasıdır. Eyni xəbərə müxalifət və iqtidar qəzetləri fərqli aspektlərdən yanaşa bilər. Hər bir siyasi istiqamətin öz arqumentləri ön plana çəkilir. Jurnalist peşəkarlığı, məhz hansı siyasi iradənin təsiri ilə fəaliyyət göstərməsindən asılı olmayaraq, xəbərin gərəkən üzünün oxucuya çatdırılmasının təmin olunmasındadır. Mətbuatın ümdə vəzifəsi cəmiyyətdə baş verən problemləri və onların həlli yollarını göstərməkdir. Təəssüf ki, biz bir çox hallarda bu vəzifənin unudulmasının, jurnalistin şəxsi və yaxud partiya mənafeələrini cəmiyyətin, toplumun mənafeələrindən üstün tutduğunu görürük. Qeyri-obyektiv yazılar, həqiqətdən uzaq məlumatlar insanlar arasında da çaşqınlıq yarada bilər. Bəzi hallarda bu növ xəbərlər xarici dairələrin istəyi ilə planlı şəkildə dövlətin təməl ideologiyasına zərbə məqsədi ilə yayımlanır. Jurnalist fərqi belə varmadan ölkə dəyərlərinə xəyanət edir, siyasi havadarlarının köləsinə çevrilir. Mətbuatın cəmiyyət üzərində olan böyük təsirini nəzərə alaraq, bu

kimi halların xalqı nə qədər böyük bir uçuruma atdığını görə bilərik.

Mətbuatın xarici siyasi güclər tərəfindən yönləndirilməsi konsepsiyasının acı təzahürləri bugün də Şərqi ölkələrində davam edən “Ərəb baharında” özünü göstərdi. Diktatura və siyasi bürokratiya şəraitinin hökm sürdüyü bu dövlətlərdə 2010-cu ilin sonlarından bəri baş verən qiyamlar mətbuatın diqtəsi altında daha da alovlandı. İlk qiyam 18 dekabrda Tunisdə başladı və 1987-ci ildən hakimiyyətdə olan dövlət başçısı Zeynelabdin ben Əlinin ölkəni tərk etməsi və onun qurduğu siyasi sistemin çökməsi ilə nəticələndi. Tunis İnqilabının qələbəsi digər ərəb ölkələrində — Misir, Yəmən, Əlcəzair və İordaniyada da nümayişlər dalğasına səbəb oldu. Bu inqilablarda yüz minlərlə insan həlak oldu, milyonlarla dinc sakin öz yurd-yuvalarından didərgin düşdü. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, ilk Suriya inqilabının baş verməsindən - 26 yanvar 2011-ci ildən bugunə qədər bu ölkədə yarım milyondan artıq insan həyatını itirib.

Qeyd etdiyimiz kimi bu inqilablar sosial media vasitəsilə süni olaraq alovlandırılır, demokratiyaya susamış bu xalqlar heqemon dövlətlərin əlində alətə çevrilirdilər. Artıq təzyiqli vasitəsi kimi silah və ordular deyil, məhz idarə olunan mətbuat mexanizmi işlədilir. Qiyamların şiddətləndiyi dövənlərdə böyük güclər tərəfindən qətiyyətlə inkar olunan mətbuatın yönləndirilməsi konsepsiyası, hazırda siyasi araşdırmaçılar tərəfindən öz təsdiqini tapmaqdadır. “Ərəb baharı” supergüclərin maraqlarının Şərqi ölkələrində ifadəsi idi. Demokratiya adı altında ərəb dövlətlərində siyasi çaxnaşma və xaosun əsası qoyuldu. Burada əsas pay Amerika Birləşmiş Ştatlarının adı ilə bağlıdır. ABŞ bu siyasi konsepsiyanın ilk nümunəsini İraq müharibəsi zamanı dünyaya nümayiş etdirmişdi. Həmin dövrdə Pentaqon rəsmiləri öz çıxışlarında İraqa yeridilən qoşunla birlikdə, buraya media təsirinin artırılmasının da vacibliyini qeyd edirdilər. Əhalinin məlumatsızlığı ilə yanaşı ABŞ və onun müttəfiq siyasi qüvvələrinin fəal davranışları Səddam Hüseyn rejimin məhvinin təməl sütununu təşkil edirdi. Zəngin neft sərvətlərinə sahib olan İraqın iqtisadi inkişaf etməsi onun siyasi arenada da nüfuz qazanmasına zəmin yaradır-

di. 1980-ci ildə S.Hüseynin rəhbərliyi altında İraqın İrana qarşı başlatdığı müharibə, 1991-ci ildə Küveyti işğal etməsindən sonra İraqın neft ixracına tətbiq edilən BMT embarqosu və ABŞ tərəfindən Küveytin azad edilməsi üçün həyata keçirilən “Səhrada tufan” əməliyyatı İraqın 1970-ci illərdə nail olduğu iqtisadi dirçəlişin nəticələrini heçə endirdi. 2006-cı ildə Səddam Hüseynin edamından sonra belə İraq öz əvvəlki iqtisadi və siyasi qüdrətini bərpa edə bilmədi.

Eyni mənzərəni biz, digər ərəb ölkələrinin qiyamlardan sonrakı siyasi və iqtisadi vəziyyətlərini analiz edərkən də görə bilərik. ABŞ və müttəfiqlərinin iradəsi altında baş tutan “Ərəb baharının” nəticəsini demokratiya və müstəqillikdən daha çox siyasi asılılıq və xaos kimi qiymətləndirmək olar. Bundan başqa Ukraynadakı siyasi hadisələri də müəyyən mənada bu siyahıya əlavə etmək olar. Ukrayna coğrafi mövqe baxımından Avropanın Şərq qurtaracağıdır. Burada hər iki hegemon dövlətin - Rusiya və ABŞ-ın maraqları toqquşur. Bütün bunlar bu ölkədə hələ də siyasi çaxnaşmaların davam etməsi fonunda müşahidə edilir.

Bu siyasi konsepsiyayı, əlbəttə dövlətlərin mənafeləri baxımından uğurlu hesab etmək olar. İdarə olunan media dünya güclərinə öz siyasi maraqlarını birbaşa diqtə etmək imkanı yaradır. Dövlətlərin və xalqların taleyi bir çox hallarda mətbuatın fəaliyyətinə bağlı olur. Yönləndirilən media əsla obyektiv ola bilməz. Satılmış və şəxsi maraqlar güdən bu cür mətbuat ölkəyə sadəcə zərər gətirir. Bu kimi halların qarşısının alınması dövlətin mətbuat və cəmiyyət qarşısında başlıca vəzifəsidir. Mətbuat üzərində dövlət nəzarətinin bəzən senzura kimi qiymətləndirilməsi olduqca yanlış konsepsiyadır. Burada hökumət dövlətçiliyi və cəmiyyət dəyərlərini qorumaq üçün bəzən sərt addımlar atmaq məcburiyyətində də qalır. Sanksiya və qadağalar senzura deyil, dövlətin özünü qoruma mexanizmi kimi dəyərləndirilməlidir. Belə vəziyyətlərdə xalqların öz müqəddəratlarını həll etmək üçün hansısa xarici maraqlar deyil, öz dövlətçilik maraqları aspektindən yanaşması həlledici rol oynayır. Siyasi sabitlik və davamlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi məhz bu baxımdan jurnalistlərin üzərinə böyük məsuliyyət qoyur.

Mətbuat hər bir zaman xalqa xidmət etməlidir. Azad mətbuat demokratiyanın çarçısıdır. Azərbaycan jurnalistikasının da gələcəyi azad mətbuatla bağlıdır. Heç bir partiyadan, heç bir siyasi qüvvənin pul kisəsindən, heç bir təmayilə xidmət etməyən mətbuat güclü dövlətin əsas atributlarındanandır.

Azərbaycanda siyasi jurnalistika müxtəlif mədəniyyətlərə, sivilizasiyalara dözümlü münasibət bəsləyən multikultural dəyərlər təbliğ edir. Respublikada iqtidar mətbuatı, müstəqil ictimai-siyasi jurnalistika, eyni zamanda müxalif jurnalistika fəaliyyət göstərməkdədir. «Yeni Azərbaycan», «Yeni Müsavat», «525-ci qəzet», «İki sahil», «Səs» və digər mətbuat orqanları multikultural dəyərləri, Azərbaycanın multikulturalizm modelini hərtərəfli işıqlandırır.

ƏDƏBİYYAT

1. Məmmədli C. 525-ci qəzet.- 2012.- 11 fevral.
2. Məmmədli C. Jurnalistikanın nəzəriyyəsi və təcrübəsi (Dərslik) Bakı., 2012
3. Məmmədli C. Jurnalistikaya giriş, «Bakı Universiteti» 2001 səh 155
4. Quliyev B. Siyasi jurnalistikaya dair müasir Qərb konsepsiyaları « Geostrategiya» jurnalı Nömrə 4, iyul - avqust 2016,səh 25
5. Rüstəmov A. Jurnalistika. Bakı, «Uni Print», 2012 səh 15

İnternet resursu

6. <http://www.milliyet.com.tr/basinda-ajan-gazetecilik/guncel/haberdetayarsiv/29.10.2010/1079222/default.htm> İnternet resursu
7. <https://www.birgun.net/haber-detay/gazetecilikte-2011-in-trendleri-19737.html>